

ASGARİ ÜCRETİN 1300 TL'YE ÇIKARILMASI-ASGARİ ÜCRETTEKİ ARTIŞIN ETKİLERİ

Av. Erdoğan KAYA - www.gurselavukatlik.com

Asgari ücret, ülkemizde pek çok kişi ve aileyi ilgilendiren bir konudur. Çünkü işçilerin büyük bir kısmı asgari ücret üzerinden maaş almakta, sigorta primlerinin en düşük-en yüksek tutarı, borçlanma(yurtdışı borçlanması, doğum borçlanması, askerlik borçlanması vb.) tutarları, işsizlik maaşı tutarı, SGK tarafından çıkarılan para cezaları vb. asgari ücret tutarına göre belirlenmektedir. Görüldüğü üzere asgari ücretteki artış tek başına çalışanın ücretinde yapılan bir artış olmayıp adeta bir domino etkisi yaratıp pek çok hususu etkilemektedir.

Asgari ücret, adından da anlaşılacağı gibi işçiye ödenebilecek en düşük ücret tutarıdır. Bunun altında işçi çalıştırılması idari para cezasını gerektirir.

Peki kural olarak asgari ücret nasıl belirlenmektedir?

4857 s. İş Kanunu'nun "Asgari Ücret" başlıklı 39 uncu maddesinde asgari ücretin belirlenmesi hususunda bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre; İş sözleşmesi ile çalışan ve 4857 s. İş Kanunu kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesi için **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca "Asgari Ücret Tespit Komisyonu" aracılığı ile ücretlerin asgari sınırları en geç iki yılda bir belirlenir.** **Asgari Ücret Tespit Komisyonu**, asgari ücretteki artış nedeniyle birden çok etkilenen taraf olduğu ve artış tutarını bir dengede tutabilmek için işçi sendikalarından, işveren sendikalarından ve farklı kamu kurumlarından üyelerden teşkil edilmektedir(md. 39/2). **Asgari Ücret Tespit Komisyonu en az on üyenin katılımıyla toplanır. Kurul, üye oylarının çoğunluğu ile karar verir. Komisyon kararları kesindir. Kararlar Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer.** Konuya ilişkin detayları ortaya koymak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca "Asgari Ücret Yönetmeliği" yayımlanmıştır. Görüldüğü üzere asgari ücretin belirlenmesi konusunda Kanun'da açık bir düzenleme vardır.

Ancak yapılan genel seçimler öncesinde siyasi partiler, asgari ücretteki artış konusunu bir siyasi vaat haline getirmişlerdir. Bunun neticesinde de seçimle iş başına gelen iktidar partisi vermiş olduğu vaat doğrultusunda asgari ücretin 01.01.2016 tarihinden itibaren 1.300 TL olacağını ortaya koymuştur.

Asgari ücret, 2015 yılının ikinci altı aylık döneminde 1.000,54 TL olarak belirlenmiştir(Bekar ve çocuksuz olan bir işçinin AGİ dahil aldığı net asgari ücret). 2016 yılının Ocak ayında, asgari ücretin 1.300 TL'ye çıkarılması ile birlikte asgari ücrette yapılan artış oranı yaklaşık % 29.9 olacaktır. Asgari ücretle çalışanların ve ailelerinin, insan onuruna yaraşır bir hayat sürdürmeleri açısından yapılan artış olumlu bir etki yaratmıştır. Ancak işverenler de yapılan artışın işçilik maliyetlerini çok arttıracığını ve hükümetin yapılacak bu artışın getireceği ek giderler konusunda kendilerine destek olmasını istemektedirler. Biz bu tartışmalara girmeden asgari ücretteki artışın etkilerini değerlendirmeye çalışalım.

Asgari ücretteki artış, asgari ücretten fazla maaşla çalışanların ücretlerinin de artmasını sağlar mı?

Kural olarak asgari ücretteki artışlar sadece asgari ücretle çalışanları etkilemekte olup asgari ücretin üzerinde maaş alanlar ilgili artış oranından yararlanamazlar. Ancak iş sözleşmesinde bu konuda özel bir hüküm bulunması veya işverenin insiyatifi ile artış oranı diğer çalışanlara da uygulanabilir. Ayrıca asgari ücrette yapılan artış ile aldığı ücret, asgari ücretin altına inen çalışanın maaşı da en az asgari ücret tutarına çekilmek zorundadır.

Ancak şunu da belirtmek gerekir ki asgari ücrette 2016 yılında yapılan artış oranının önceki dönemlere göre daha yüksek tutulması nedeniyle işverenler, işyerinde oluşabilecek huzursuzluğu önlemek için asgari ücretin üzerinde maaş alan çalışanlarının da maaşlarına zam yapmak ya da bu çalışanların maaşlarına yapmayı planladıkları zam oranının üzerine çıkmak zorunda kalabilirler.

Kıdem tazminatına etkisi olacak mıdır?

Kıdem tazminatı, işçiye çalıştığı her yıl karşılığı olarak 30 günlük brüt ücreti tutarında ödenmektedir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır. Bu nedenle yapılacak değişiklik ile birlikte asgari ücret ile çalışan işçilerin her çalışma yılı için alacakları tazminat tutarlarının da yükselmesi söz konusu olacaktır.

Yurtdışı borçlanması, doğum borçlanması, askerlik borçlanması vb. borçlanmalara artışın bir etkisi olacak mıdır?

5510 s. Kanununun 41 inci maddesi ve 3201 s. Kanununun 4 üncü maddesinde borçlanmaya ilişkin açıklamalarda bulunulmuştur. **Bu sürelerin borçlanılmasında esas alınacak kriter de yine asgari ücret belirlenmiştir. Buna göre; borçlanma yapacak kişinin, günlük kazanç olarak asgari ücret ya da asgari ücretin 6,5 katı tutarının günlük kazanç karşılığını seçmesi gerekir. Borçlanılacak her bir gün için, seçilen bu günlük kazanç tutarının % 32'si oranında prim borcu çıkarılır.**

Borçlanma yapıldığında vatandaşlarca genellikle asgari tutar olarak sayılan asgari ücret seçilmektedir. **Bu nedenle de asgari ücretteki yaklaşık % 29.9'luk artış oranı doğrudan borçlanma tutarını da arttıracaktır. Örneğin; artış öncesinde 100.000 TL karşılığında asgari ücret tutarı üzerinden borçlanma yapacak bir kişi, asgari ücretteki artış sonrasında aynı süreyi borçlanmak istediğinde yaklaşık 129.900 TL tutarında bir ödeme yapmak zorunda kalacaktır.**

Bu nedenle yurtdışı, askerlik, doğum, staj vb. süreleri borçlanmak isteyenlerin asgari ücretteki bu artıştan zararlı çıkmamak için bir an önce borçlanma yapması lehine olacaktır.

Asgari ücretteki artış Bağ-Kur(4/1-b), isteğe bağlı sigortalılar vb. etkisi olacak mı?

Bu kişilerin de ödeyecekleri prim oranları yükselecektir. Çünkü yine bu kişilerin prim tutarları asgari ücrete endeksli olarak belirlenmektedir. Örneğin; İsteğe bağlı sigorta primi, alt sınırı asgari ücret ile üst sınırı asgari ücretin 6,5 katı arasında, sigortalı tarafından belirlenen prime esas aylık kazancın % 32'sidir (5510 s. Kanun md. 52).

Asgari ücretteki artış işsizlik ödeneğini (maaşını) de etkileyecek midir?

İşsizlik sigortası ve işsizlik ödeneğine ilişkin düzenlemeler 4447 s. Kanun ile getirilmiştir. İşsizlik ödeneğinin alınabilmesi belli prim gün sayısı, belirli fesih hali vb. koşullara bağlanmıştır. Bu şartların varlığı halinde işçi işsizlik ödeneğine hak kazanır. **Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde kırkıdır. Bu şekilde hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı, 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesine göre belirlenen aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde seksenini geçemez. Dolayısıyla kişi ne kadar yüksek maaş alsada alabileceği aylık işsizlik maaşı asgari ücretin brütünün % 80'ini geçemeyecektir. İşte bu durumdaki yüksek maaşlı kişilerin, işsiz kalmaları halinde alacakları işsizlik ödeneği tutarı asgari ücretteki bu önemli artış sayesinde artacaktır.**

SGK tarafından çıkarılan idari para cezalarına bir etkisi olacak mıdır?

Asgari ücretin 1.300 TL'ye yükseltilmesi SGK tarafından çıkarılacak idari para cezalarının da artmasına sebep olacaktır. Örneğin; işverence, işçinin işe giriş bildirgesinin verilmediğinin Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan incelemede ortaya konulması halinde bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında her bir sigortalı için asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır. Dolayısıyla asgari ücretin artması ilgili ceza tutarının da artması anlamına gelecektir.

Görüldüğü üzere asgari ücret iş ve sosyal güvenlik uygulamasında önemli bir parametredir. Ve artışı halinde pek çok hususa etkisi olmaktadır.